

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

5.1.2e

T 5.1.2e
5.1.2e@minjenv.nl

Datum

9 december 2020

Ons kenmerk

3140684

Dossiernummer

3026197

nota

Voorbereiden vervolgesprek CIO en kerkelijke
vertegenwoordigers op 10 december van 9.00-10.00 uur.

1 Doel nota

Voorbereiding Webex (telefonische afspraak) CIO en kerkelijke
vertegenwoordigers op **10 december van 9.00-10.00 uur**: vervolgesprek
stand van zaken coronamaatregelen, vieringen rondom Kerst en maatwerk
kerken.

2 Aanleiding, gevraagde actie(s) en advies

Er staat morgen een vervolgesprek gepland met het CIO en kerkelijke
vertegenwoordigers. De afgelopen periode is door het CIO het zgn. maatwerk
voor kerken aan de orde gesteld, nadat het vierde communiqué op 5 oktober is
uitgebracht. Het CIO heeft voorgesteld dit uit te werken en dit heeft geresulteerd
in een routekaart voor kerken (die u al eerder ontving maar nogmaals is
bijgevoegd).

Advies/spreekpunten:

- In het laatste overleg van 19 november jl. is door u aangegeven dat voor de
Kerst (en andere vieringen na de Kerst) het OMT-advies en de maatregelen die
het kabinet rond 8 december naar buiten brengt mede bepalend zijn of het
verantwoord is de kerken te steunen in hun behoefte aan ruimere mogelijkheden. -
- Na de persconferentie van gisteren en gelet op de tegenvallende
besmettingscijfers blijft het dringende advies aan de kerken om aan te sluiten bij
de overheidsmaatregelen, ook tijdens de feestdagen (ook al kunnen kerken van
overheidsregels afwijken in verband met vrijheid van godsdienst en scheiding
tussen kerk en staat).
- U kunt aan het CIO vragen hoe zij hier tegenaan kijken en wat ze aan hun
achterban adviseren over de feestdagen en of het huidige communiqué wordt
verlengd dan wel dat een nieuw communiqué wordt uitgebracht.

- Verder kunt u aangeven dat de routekaart van de overheid momenteel herijkt wordt. Gezien het huidige epidemiologische beeld, en het feit dat het nog een tijd lijkt te duren voordat we op een lager incidentieniveau zitten, nemen we meer tijd voor deze herijking. De herijkte routekaart komt dus niet in december, maar volgt in het nieuwe jaar.
- U kunt aan het CIO vragen of zij, rekening houdend met het tegenvallende epidemiologisch beeld, van plan zijn om de routekaart voor kerken binnenkort te publiceren.
- Het blijft van belang dat n.a.v. het OMT advies en de maatregelen van gisteren de routekaart voor kerken pas verder wordt gebracht als de epidemiologische situatie daartoe aanleiding geeft (tussentijds kan de routekaart evt. worden aangepast).
- U heeft eerder benoemd in een gesprek met het CIO bereid te zijn het RIVM te bevragen of locaties meer mensen kunnen ontvangen dan nu het geval is (d.m.v. van een m2 norm). Gezien het huidige epidemiologische beeld, is dit nu niet aan de orde. Mogelijk zal het RIVM hierover op een passender moment bevroegd worden.
- U kunt aangeven dat u kennis heeft genomen van het feit dat de routekaart door het Reformatorisch Dagblad op 21 november is gepubliceerd, waarbij het CIO in haar reactie heeft aangegeven dat dit niet de bedoeling was en het een concept was.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
9 december 2020

Ons kenmerk
3140684

3 Toelichting op het advies

De projectdirectie covid-19 heeft n.a.v. het overleg van 19 november in de laatste week van november met een afvaardiging van het CIO (werkgroep) gesproken over de routekaart voor kerken en aangegeven dat:

- Het advies blijft om met de routekaart voor kerken aan te sluiten bij de routekaart van de overheid. Zoals bekend kunnen kerken van overheidsregels afwijken in verband met vrijheid van godsdienst en scheiding tussen kerk en staat. Het is echter niet aan de overheid die de maatregelen opstelt, om die afwijking vervolgens alsnog goed te keuren. Het is dan aan de kerken zelf om af te wijken en daar de verantwoordelijkheid voor te nemen.
- Tijdens het gesprek zijn opnieuw de verschillen tussen de routekaart van de overheid en de routekaart voor kerken besproken, waaronder de verschillen in aantallen van de samenkomsten. Het CIO heeft aangegeven vooralsnog de aantallen in de routekaart voor kerken niet te wijzigen. Het advies is gegeven om ook hierbij aan te sluiten bij de overheidsmaatregelen en de aantallen voor samenkomsten.
- Daarnaast is besproken de wens om nadrukkelijker in de routekaart aan te geven dat digitale/online diensten worden geadviseerd, zoals ook in communiqué 4 beschreven staat. Het CIO gaf aan dit te doen. Verder is gerefereerd aan de mail die u op 13-11 zond aan de voorzitter van het CIO.
- Tenslotte is aangegeven dat in december (inmiddels is bekend dat dit januari wordt) een vernieuwde overheidsroutekaart van de overheid zal worden gepubliceerd op basis van de geleerde lessen en het OMT-advies. Geadviseerd is om deze ontwikkeling te volgen en ook hierbij zo veel mogelijk aan te sluiten.

Stand van zaken routekaart van de overheid

Het OMT heeft in haar 81^e advies geadviseerd de routekaart en de inschalingsystematiek te herijken. Momenteel wordt aan deze herijking gewerkt. Daarbij bekijken we voor de inschalingsindicatoren hoe we rekening kunnen houden met het testbeleid en de vaccinatiegraad. Voor de routekaart wordt de zwaarte en samenhang van de maatregelenpakketten bekeken. Het RIVM rekent de routekaart door. Ook worden de brede effecten van de maatregelenpakketten integraal afgewogen. Gezien het huidige epidemiologische beeld, en het feit dat het nog een tijd lijkt te duren voordat we op een lager incidentieniveau zitten, nemen we meer tijd voor deze herijking. De herijkte routekaart komt dus niet in december, maar volgt in het nieuwe jaar.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
9 december 2020

Ons kenmerk
3140684

Epidemiologisch beeld

- Na een daling van het aantal meldingen van nieuwe besmettingen in de afgelopen weken tot ongeveer 5.000 per dag, zien we sinds een week weer een toename van het aantal besmettingen. De landelijke incidentie blijft daarmee hoog.
- Het reproductiegetal R is 1.00. Met een R van 1.00 blijft de epidemie ongeveer gelijk. Het aantal besmettelijke personen blijft hoog, met 87.875 personen deze week. Dat betekent dat er nog steeds een grote kans is, dat je besmet wordt door iemand waarmee je in contact komt. Om het virus te verslaan, is het nodig dat de R duurzaam onder de 1,0 komt.

Aanwezigen gesprek CIO en kerkelijke vertegenwoordigers:

CIO: (voorzitter CIO), (tijdelijk secretaris CIO), (PKN), (ger. gemeenten), (MissieNederland), (ger. kerken), (Bisdom Rotterdam), (RKK).

Vanuit JenV zullen in elk geval deelnemen:

(DWJZ/JZW/) en (NCTV) en een vertegenwoordiger van DBO.

4 Dilemma's

Na het laatste overleg van 19 november jl. is geen herziene versie van de routekaart voor kerken aangeboden. Het CIO hecht aan het maatwerk, zoals dit is vormgegeven in de routekaart voor kerken. Deze uitwerking zien zij als een uitvloeisel van het gesprek met u medio oktober om zelf met maatwerk te komen; op deze wijze voldoen ze hieraan ook al wijkt dit maatwerk af van de routekaart overheid.

Het belangrijkste aandachtspunt bij de routekaart blijft het maximaal aantal kerkgangers per dienst:

Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen kleine (< 300 zitplaatsen) en grote kerken (> 300 zitplaatsen). Beiden sluiten niet aan bij de richtlijnen van de overheid voor 'samenkomsten'. In het geval van risiconiveau zorgelijk, ernstig, of zeer ernstig wordt voor kerkgebouwen met een capaciteit van < dan 300 zitplaatsen een maximaal aantal van resp. 100, 60 en 30 genoemd. In het geval van risiconiveau zorgelijk, ernstig, of zeer ernstig wordt voor kerkgebouwen met een capaciteit van > dan 300 zitplaatsen een maximale capaciteit van resp. 20, 15 en 10 % genoemd. Bij de grotere kerken (bijv. 1000 kom je dan uit op een max. van b.v. 100 (10% bij risiconiveau zeer ernstig).

In de nota van 1 december (3118271) bent u geattendeerd op een uitspraak van een Franse rechter van 29-11 jl. Het gaat om een kortgedinguitspraak. Mogelijk komt dit in het gesprek met CIO aan de orde (zie verder onder punt 8).

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
9 december 2020

Ons kenmerk
3140684

5 Politieke en bestuurlijke context

- De Twm en de onderliggende regelgeving zijn per 1 december in werking getreden. De conceptroutekaart levert vooralsnog geen strijd op met de wet, de amvb (veilige afstand) en de ministeriële regelingen. De wet geeft een uitzondering op groepsvorming als het gaat om personen die hun godsdienst of levensovertuiging in gemeenschap met anderen belijden.
- Het zingen in de kerk is altijd een aandachtspunt. In het vierde communiqué wordt het zingen dringend ontraden en ook in de routekaart wordt het bij een aantal risiconiveaus ontraden. De wet en de ministeriële regeling geven geen regels omtrent het zingen (geen schreeuw- of zingverbod zoals in de noodverordening).
- Aandachtspunt is de verhouding met het thans geldende communiqué: is de routekaart straks een vervanging van het vierde communiqué en zo ja, wanneer wil men met de uitgangspunten uit de routekaart gaan starten.

6 Communicatie

- Na het uitbrengen van het vierde communiqué door het CIO en andere religieuze koepelorganisaties op 5 oktober jl. is de belangstelling in de media verminderd, zij het dat op 21 november jl. de conceptroutekaart is gepubliceerd in het RD. Dat laatste heeft verder weinig media-aandacht gehad.
- Hoewel er nog steeds kerken zijn die met meer dan maximaal 30 personen bij elkaar komen, zien we dat de meeste kerken zich wel houden aan het dringend advies van het CIO om met max. 30 personen bij elkaar te komen dan wel de vieringen digitaal vorm te geven.
- De verwachting is dat als kerken met de routekaart meer ruimte krijgen er vragen zullen komen uit de samenleving komen waarom kerken wel meer mensen mogen ontvangen en b.v. theaters niet.

7 Afstemming

NCTV:

8 Bijlagen

- Conceptroutekaart kerken met toelichting (versie 9 november 2020).
- Uitspraak Franse rechter:

Het gaat om een voorlopige voorziening. De rechter overweegt het nodige over de mogelijkheid eisen te stellen aan religieuze bijeenkomsten én het gevaar van die bijeenkomsten. De situatie in Frankrijk verschilt enigszins met die van Nederland omdat daar een wettelijk maximum is van 30 personen in een kerk en in Nederland niet: er is alleen een dringend advies van de religieuze koepels. De context is ook anders; andere gebouwen (zoals winkels) in Frankrijk hebben niet een soortgelijke vormgegeven limiet en in Nederland wel: max. 30 personen in een publieke binnenruimte, waarop ook een aantal uitzonderingen is (zoals doorstroomlocaties, onderwijsinstelling, personen die in gemeenschap met anderen hun geloof belijden of levensovertuiging belijden). De verwachting is dat a.s. donderdag bekend wordt gemaakt wat gaat gelden, b.v.: om de andere

bankenrij moet vrij blijven en er moeten twee stoelen/plaatsen worden opengehouden tussen elke gelovige/gezin.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
9 december 2020

Ons kenmerk
3140684